

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2008-10-07
Meddelad i
Stockholm

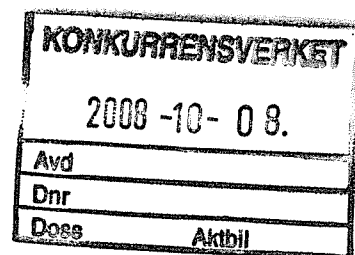
Mål nr
18902-08
Rotel 223

SÖKANDE

Uppsala Asfaltsanläggningar AB

556483-3654

Ombud: Advokat Ola Nordström
Wijk & Nordström AB
Box 1022
751 40 Uppsala

MOTPART

Stockholms Stad, exploateringskontoret, miljö- och teknik
Box 8189
104 20 Stockholm

Ombud: Stadsadvokat Eva Granbohm
Adress som ovan

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling - LOU

BAKGRUND M M

Stockholms Stad inbjöd entreprenörer att lämna anbud i en upphandling avseende Gyllene Ratten, gator och ledningar, etapp 2. Upphandlingen, som skulle genomföras som en förenklad upphandling avsåg entreprenadarbeten för gator och ledningar längs Vantörsvägen med anslutande gator. Prövning och utvärdering av anbuden skulle komma att ske i tre steg. Steg 1. Prövning av att kraven på anbudsgivaren uppfylls. Steg 2. Prövning av att kraven på uppdraget uppfylls. Steg 3. Utvärdering av anbud som i steg 1 och 2 visat sig uppfylla krav enligt de angivna kriterierna för utvärdering. Bland de anbud som kvarstår i steg 3 kommer det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga utifrån utvärderingskriterierna att antas.

Dok.Id 368697

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

Efter anbudstidens utgång hade sju entreprenörer inkommit med anbud. Däribland fanns PEAB och Uppsala Asfaltsanläggningar AB (ASFAB).

Av ett den 11 september 2008 daterat tilldelningsbeslut avseende aktuell upphandling framgick att Stockholms stad beslutat att PEAB skulle erhålla uppdraget. Vidare framgick av tilldelningsbeslutet att ASFAB inte hade gått vidare från steg 1 då kravet på seriositet inte hade bedömts vara uppfyllt.

ANSÖKAN OM ÖVERPRÖVNING

Hos länsrätten har ASFAB ansökt om överprövning och därvid yrkat att rättelse skall ske på så sätt att bolaget tilldelas efterfrågat uppdrag alternativt att upphandlingen skall göras om. Vidare har ASFAB yrkat att länsrätten skall meddela ett interimistiskt beslut. Som stöd för sina yrkanden har ASFAB uppgett bl a följande. Upphandlande myndighet har inte haft fog för att på angiven grund utesluta bolaget från utvärderingen. Enligt bolagets mening är kravet på seriositet uppfyllt. Det är förvånande att bolaget kallades till ett upphandlingsmöte – som man på andra åtaganden inte kunde komma till – samma dag som tilldelningsbeslutet har daterats. Bolaget kan endast spekulera i om skälet till diskvalificeringen var att ASFAB inte kunde inställa sig till detta möte.

Det antecknas att länsrätten den 23 september 2008, med stöd av 7 kap 2 § andra stycket LOU, beslutat att Stockholms stad tills vidare inte får avsluta upphandlingen.

YTTRANDEN

I avgivet yttrande har Stockholms stad avstyrkt bifall till ASFABs ansökan om överprövning. Stockholms stad har därvid anfört bl.a. följande.

Grunderna för bestridandet är att Staden inte brutit mot någon bestämmelse i lagen om offentlig upphandling, eller mot någon av de gemenskapsrättsliga principer som lagen vilar på.

I handling 13.3, Prövning och utvärdering av entreprenadanbud för Gyllene Ratten, etapp 2, framgick vilka krav som ställdes beträffande anbudsgiva-

rens seriositet. I den handlingen framgick det bl.a. att anbudsgivare kommer att uteslutas från att delta i upphandlingen om denne är dömd för brott avseende yrkesutövningen enligt lagakraftvunnen dom eller har gjort sig skyldig till allvarligt fel i sin yrkesutövning. Christer Andersson dömdes den 4 juli 2006 av Uppsala tingsrätt för bl.a. bokföringsbrott, grovt skattebrott och försvårande av skattekontroll. Av protokoll från extra bolagsstämma i ASFAB den 14 maj 2007 framgår att Christer Andersson äger samtliga aktier i bolaget. Han är vidare angiven som kontaktperson angående anbudet samt gift med Maria Andersson, styrelseledamot och ordförande i Queenie Holding AB, som är moderbolag till ASFAB. Christer Andersson är därmed att anse som företrädare för ASFAB vid tillämpning av 10 kap 2 § LOU. Företrädare för ASFAB är således dömd för sådan brottslighet som, enligt förfrågningsformuläret, ger Staden rätt att utesluta ASFAB från att delta i upphandlingen. Skälet till diskvalificeringen var således inte att företrädare för ASFAB inte kunde delta i mötet den 11 september 2008. Vid det mötet hade staden för avsikt att meddela ASFAB tilldelningsbeslutet och att golanget hade diskvalificerats och skälen därtill.

Efter att ha tagit del av Stockholms stads yttrande har ASFAB genmält följande.

Staden gör gällande att företrädare för ASFAB genom brottslighet har diskvalificerat bolaget på grund av kravet på seriositet. ASFAB gör gällande att Stadens tillämpning av bestämmelsen är felaktig, såtillvida att Christer Andersson inte är företrädare i lagens mening samt att andra omständigheter medför att diskvalifikation inte skall ske.

Inledningsvis kan vitsordas att den brottslighet för vilken Christer Andersson dömts, till sin art, närmast bestickningsbrottet, i och för sig uppfyller förutsättningarna på sådan brottslig gärning, som enligt 10 kap 1 § LOU i och för sig kan diskvalificera en anbudsgivare. Det antecknas att brottsligheten saknar samband med ASFABs verksamhet utan ägde rum i annat aktiebolag.

Vad gäller företrädarskapet har ASFAB en annan bedömning än Staden och vill särskilt anföra följande.

När Christer Andersson under våren 2005 delgavs misstanke för aktuell brottslighet, lämnade han tämligen omgående sitt uppdrag som styrelseledamot och verkställande direktör i ASFAB. Bolaget ställdes under ledning av en i huvudsak ny styrelse av extern karaktär. Styrelseordförande var Lars Jansson, som kvarstannade som styrelseordförande, vilken inte har några ekonomiska intressen i ASFAB utan har en bakgrund i olika större företag inom byggnadsbranschen. Vidare rekryterades Hans Zätterqvist, tidigare VD för det kommunala fastighetsbolaget Uppsala Industrihus AB och numera fristående konsult. Ytterligare externa ledamöter som rekryterats var Stefan Sjöö, verksam på Öhrlings redovisningsavdelning. Vidare rekryterades Ola Nordström till styrelseledamot. Arbetsledaren i ASFAB Mats Andersson valdes därjämte till styrelseledamot. Externa styrelseledamöter saknade tidigare engagemang i eller anknytning till bolaget.

Bolagets VD-funktion fullgjordes inledningsvis av styrelseordföranden. Under 2006 utsågs Maria Andersson, maka till Christer Andersson som tidigare varit verksam i bolaget med främst kamerala uppgifter, till verkställande direktör. Året därefter kom hon att väljas in i styrelsen.

Bolagets ägare har således valt en i huvudsak extern styrelse, för att markera ett avståndstagande från Christer Anderssons brottslighet och han har de facto lämnat alla ledningsfunktioner i bolaget såväl på papperet som i praktiken. Christer Andersson dömdes och avtjänade för övrigt sitt fängelsestraff och har också från domens verkställighet rent fysiskt under närmare ett års tid helt varit avskild från företaget.

Bolagets formella ställföreträdare är styrelsen, som ännu ser ut som ovan angivits, med den skillnaden att Lars Jansson lämnat sitt uppdrag och Ola Nordström numera är styrelseordförande. Styrelsearbetet bedrivs aktivt och verkställande direktören fullgör de uppgifter som ankommer på henne.

Christer Andersson är ånyo verksam i bolaget som entreprenadchef, med uppgift att delta i uppsökande av möjliga entreprenader samt kalkylering av anbud.

Staden gör gällande att Christer Andersson är faktisk företrädare för bolaget, genom väsentligt inflytande och betydande ägande. Det vitsordas att Christer Andersson med familj är ägare till ASFABs moderbolag, och därmed ägare till koncernbolagen. Christer Andersson har dock inget väsentligt inflytande över företagens verksamhet och faktiska ledning. Enbart en ägarandel kan inte, med användning av analogier till obeståndsrättens och straffrättens företrädarbegrepp, tillåta en fiktion av företräderskap som medför diskvalificering av ett ansenligt stort företag, med huvudsakligen extern styrelse, på grund av delägarens Christer Andersson synder för 6 — 8 år sedan. Förarbetena till den aktuella bestämmelsen (tidigare LOU 1 kap 17 §) lämnar föga vägledning om kraven på företräderskap i bestämmelsens mening, varför ledning torde få sökas i närliggande rättsområden.

Det kan vidare ifrågasättas under hur lång tid en brottslig handling skall diskvalificera en näringsidkare i och för sig. Även i detta sammanhang saknas vägledande uttalanden i lagstiftningens förarbeten, utan bedömning anges skola ske från fall till fall, med konstaterandet att diskvalifikationsgrunden med tiden skall försvinna. Jämväl brottens svårhetsgrad skall beaktas. Bedömningen skall av allmänna rättssäkerhetsskäl rimligen vara restriktiv då frågan är om en tvångsmedelsliknande situation, inte olikt institutet näringsförbud. Vad gäller näringsförbud är ju saken enklare då detta bestäms för viss tid. Måhända kan viss vägledning hämtas från detta institut. Därvid noteras förvisso att Andersson inte dömts till näringsförbud, men ett sådant för en gärning med ett års straffvärde, om förutsättningar för näringsförbud i övrigt varit för handen, inte skulle ha överskridit tre år.

De gärningar, för vilka Christer Andersson dömdes 2006, har begåtts under huvudsakligen åren 2000 - 2002. Bestickningsbrottet, som torde väga tyngst i detta sammanhang, ägde rum senast år 2000. Det kan inte anses förenligt med lagstiftarens mening med möjligheten att utesluta en anbudsgivare, att

denna sanktion skall kunna tillgripas så lång tid efter en brottslighet som sammanlagt haft ett straffvärde om ett års fängelse.

Länsrätten bör noggrant pröva såväl frågan om vad som avses med relevant företräderskap i lagens mening för att en godtycklig rättstillämpning inte skall tillåtas slå rot. Vidare skall, om förstahandsgrunden inte vinner gillande, noggrant bedömas under vilken tid ett brottsligt förfarande verka diskvalificerande vid upphandling. Det bör beaktas att brottsligheten saknar samband med ASFABs verksamhet. ASFAB menar att såväl företräderskapet som tidsfaktorn gör att Stadens beslut inte är förenligt med en korrekt rättstillämpning.

DOMSKÄL

I 10 kap 2 § p 3 LOU anges att en leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören genom lagakraftvunnen dom är dömd för brott avseende yrkesutövningen. Vidare anges i samma bestämmelse att om leverantören är en juridisk person, får leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brott som avses under p 3.

Av aktuellt förfrågningsunderlag, handling 13.3, framgår att anbudsgivare kommer att uteslutas från att delta i upphandlingen om denne är dömd för brott avseende yrkesutövningen enligt lagakraftvunnen dom. Detta är således ett skall-krav.

I målet är ostridigt att Christer Andersson år 2006 har, genom en lagakraftvunnen dom, dömts för bl.a. bokföringsbrott, grovt skattebrott och försvårande av skattekontroll. Christer Andersson äger samtliga aktier i ASFAB. Vid sådant förhållande och mot bakgrund av vad i övrigt framkommit rörande hans engagemang i ASFAB, finner länsrätten att han är att betrakta som sådan företrädare för den juridiska personen (i detta fall ASFAB) som avses i 10 kap 2 § LOU. Vare sig utformningen av förfrågningsunderlaget i berört hänseende eller innehållet i 10 kap 2 § LOU lämnar något utrymme för att länsrätten skall ta ställning till om tidpunkten för brottet har någon betydelse.

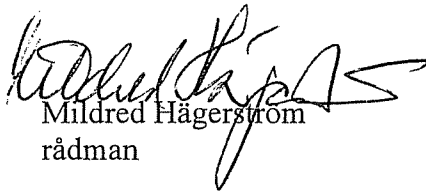
Sammanfattningsvis finner länsrätten att Stockholms stad har haft fog för att förkasta ASFABs anbud. Ansökan om överprövning skall därför avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår ASFABs ansökan om överprövning.

Det interimistiska beslutet av den 23 september 2008 upphör därmed att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Mildred Hägerström
rådman

Föredragande har varit Lars Ericsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

